

Верховний
Суд

ОКРЕМА ДУМКА

судді Кібенко О.Р.

27 липня 2026 року

м. Київ

справа № 917/1923/25

1. Верховний Суд, розглянувши касаційну скаргу ОСОБА_1 на рішення Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025 та постанову Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026 у справі за позовом ОСОБА_2 до Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України", за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача, - ОСОБА_1 про визнання недійсним та скасування рішення, **вирішив** касаційну скаргу залишити без задоволення, а оскаржувані судові рішення залишити без змін.
2. Разом з тим, мною був підготовлений альтернативний проєкт постанови. Однак, такий проєкт не був підтриманий колегією суддів.
3. Не можу погодитися з ухваленою Верховним Судом постановою про залишення касаційної скарги без задоволення, а оскаржуваних судових рішень - без змін. На мою думку, за наслідками розгляду справи Верховний Суд мав касаційну скаргу задовольнити частково, оскаржувані судові рішення скасувати, а справу - направити на новий розгляд до суду першої інстанції.
4. Вважаю за доцільне викласти повний текст підготовленого мною альтернативного проєкту постанови.

"Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду:

Студенець В.І. - головуючий суддя, судді: Бакуліна С.В., Кібенко О.Р.,

за участю секретаря судового засідання: Натаріної О.О.,

за участю представників учасників справи:

позивача - _____,

відповідача - _____,

третьої особи - _____,

розглянув у відкритому судову засіданні касаційну скаргу ОСОБА_1

на рішення Господарського суду Полтавської області

(суддя - Кльопов І.Г.)

від 17.12.2025

та постанову Східного апеляційного господарського суду

(головуючий суддя - Лакіза В.В., судді: Білоусова Я.О., Крестьянінов О.О.)

від 08.04.2026

у справі № 917/1923/25

за позовом ОСОБА_2

до Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України",

третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача:
ОСОБА_1 ,

про визнання недійсним та скасування рішення.

ВСТУП

1. У цій справі президент Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" ОСОБА_2 оскаржив рішення Ради Федерації, ухвалені більшістю її членів на засіданні, проведеному дистанційно в режимі відеоконференції у додатку Zoom.
2. На вимогу членів Ради ОСОБА_2 як президент Федерації скликав засідання Ради на 07.10.2025 у місті Кременчуці у форматі особистої присутності. На це засідання прибули чотири члени Ради, тому через відсутність кворуму воно не відбулося.
3. Того самого дня п'ятнадцять членів Ради провели засідання дистанційно та ухвалили низку рішень, зокрема щодо призначення віце-президента, припинення повноважень ОСОБА_2 як президента Федерації та призначення виконувача його обов'язків, призначення керівників відокремлених підрозділів і виконавчого директора, а також зміни особи, уповноваженої представляти Федерацію.
4. ОСОБА_2 оскаржив усі рішення, оформлені протоколом від 07.10.2025 №5/25. Він посилався на порушення порядку скликання і проведення засідання, неповідомлення його про дистанційне засідання та відсутність у Ради повноважень на ухвалення частини спірних рішень. Вважав, що рада Федерації вийшла за межі своєї компетенції, припинивши повноваження президента Федерації та призначивши виконуючого обов'язки президента Федерації; порушила порядок призначення керівників відокремлених підрозділів Федерації; порушила процедуру звільнення та призначення виконавчого директора.
5. Суди попередніх інстанцій задовольнили позов і визнали недійсними всі рішення Ради, оформлені цим протоколом.
6. З касаційною скаргою звернувся ОСОБА_1 , якого на спірному засіданні було призначено віце-президентом і виконувачем обов'язків президента Федерації. Він стверджує, що суди неправильно витлумачили положення Статуту про співвідношення повноважень президента і Ради, не оцінили електронні докази у сукупності та не встановили, яке конкретне право позивача порушене кожним із рішень Ради.
7. У цій справі перед Верховним Судом постали такі питання:
 - як відповідно до положень Статуту розмежовуються повноваження президента та Ради щодо скликання засідання, визначення місця, часу і форми його проведення;
 - за яких умов Рада може проводити засідання та ухвалювати рішення з використанням засобів відео-, електронного або телефонного зв'язку та які обставини мають бути встановлені для вирішення цього питання;

- яке правове значення для оцінки процедурного порушення можуть мати можлива фактична обізнаність позивача про засідання та його поведінка до і після проведення засідання (чи підлягали врахуванню судами його участь у спільній Telegram-групі, зміст і хронологія листування, попередня практика комунікації);

- чи є встановлені судами порушення порядку скликання та проведення засідання достатньою підставою для визнання недійсними всіх рішень, оформлених одним протоколом, та чи підлягають окремій перевірці компетенція Ради щодо кожного рішення, порушення ним прав позивача і правові наслідки його ухвалення.

8. Верховний Суд частково задовольнив касаційну скаргу, скасував оскаржувані судові рішення та передав справу на новий розгляд, оскільки суди не встановили всіх обставин, необхідних для вирішення цих питань.

Короткий зміст ухвалених судових рішень за результатами розгляду справи по суті спору

9. Рішенням Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025, залишеним без змін постановою Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026, у справі №917/1923/25 позов задоволено. Визнано недійсним та скасовано рішення ради Федерації, які оформлені протоколом від 07.10.2025 №5/25.

10. Задовольняючи позовні вимоги, господарські суди зазначили, що скликання та проведення 07.10.2025 засідання ради Федерації в режимі відеоконференції в додатку Zoom відбулось з порушенням встановленого порядку, з огляду на що підлягає визнанню недійсним.

Короткий зміст вимог касаційної скарги та узагальнений виклад позиції інших учасників справи

11. Не погоджуючись із судовими рішеннями судів попередніх інстанцій, ОСОБА_1 звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою, в якій просить скасувати рішення Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025 та постанову Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026 у справі №917/1923/25; ухвалити нове рішення, яким у задоволенні позовних вимог відмовити у повному обсязі.

12. На обґрунтування своєї правової позиції скаргник із посиланням на пункт 1 частини другої статті 287 Господарського процесуального кодексу України (далі - ГПК, ГПК України) відзначає, що судами попередніх інстанцій застосовано норми права без урахування висновків щодо їх застосування, викладених у постановах Верховного Суду від 29.07.2021 у справі №910/16183/19, від 19.06.2024 у справі №908/1767/20, від 12.10.2021 у справі №910/8823/19, від 19.02.2025 у справі №916/237/23, від 15.07.2022 у справі №914/1003/21, від 27.11.2018 у справі №914/2505/17, 03.08.2022 у справі №910/5408/21 (щодо застосування частин першої, третьої статті 92, частин першої статті 97, частин третьої статті 99 ЦК України, статті 3, 11 Закону України "Про громадські об'єднання").

13. Крім того, підставою касаційного оскарження визначає пункт 3 частини другої статті 287 ГПК України, оскільки вважає, що відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування статей 3, 11 Закону України "Про громадські об'єднання", статей 92, 97, 98, 99 ЦК України, положень статуту громадського об'єднання у правовідносинах, пов'язаних із реалізацією колегіальним органом громадського об'єднання своїх повноважень в умовах фактичного блокування діяльності такого органу одноособовим керівником.

14. Подаючи касаційну скаргу до суду, скаргник акцентував увагу на такому:

- судами допущено порушення норм процесуального права, а саме: статей 13, 74, 86, 96 ГПК України;

- суди попередніх інстанцій протиправно поставили одноособове рішення президента вище за колегіальну волю керівного органу - ради Федерації, внаслідок чого фактично позбавили саму громадську організацію її невід'ємного права самостійно ухвалювати рішення та управляти власною діяльністю;
- рада Федерації є вищим керівним органом організації у період між конгресами і має повне право самостійно визначати форми своєї діяльності та організовувати роботу для захисту інтересів юридичної особи, оскільки в тексті статуту немає жодної прямої заборони щодо використання дистанційного формату засідань;
- статут Федерації не позбавляє раду Федерації права ухвалювати тимчасові організаційні рішення, необхідні для забезпечення безперервності діяльності Федерації між конгресами, за умови що такі рішення не підміняють остаточної виключної компетенції конгресу Федерації;
- позивач усупереч волі більшості членів ради Федерації одноосібно вирішив провести засідання ради Федерації не в додатку Zoom, а шляхом особистої присутності членів ради Федерації за адресою: м. Кременчук, вулиця Ігоря Сердюка, 1, тобто, встановивши інший порядок проведення засідання ради Федерації, ніж вимагала більшість членів ради Федерації, які були ініціаторами скликання засідання;
- саме позивач вийшов за межі своєї компетенції і повноважень та допустив порушення пункту 1 статті 10 статуту Федерації;
- суди попередніх інстанцій не встановили, яким чином онлайн-формат змінив результат голосування, яким чином позивач був позбавлений можливості реалізувати право голосу, яким чином участь 15 членів Ради спотворила корпоративне волевиявлення;
- вимоги членів ради Федерації були надіслані президенту Федерації двома способами: через застосунок Telegram та на офіційну адресу електронної пошти Федерації office@fhu.com.ua;
- суди попередніх інстанцій безпідставно оцінили надані скаржником докази критично;
- твердження позивача про те, що ОСОБА_1 нібито не має відношення до організації, повністю спростовуються матеріалами справи, оскільки станом на 07.10.2025 ОСОБА_1 обіймав статутні посади голови Комісії внутрішнього аудиту (контрольний орган згідно зі статтею 10 статуту) та голови Спеціальної комісії з підготовки нової редакції статуту Федерації, у зв'язку з чим неодноразово офіційно запрошувався на засідання Ради;
- висновки судів першої та апеляційної інстанцій про те, що питання дострокового припинення повноважень (усунення) президента належить до виключної компетенції Генерального конгресу повністю суперечать пунктам 5 та 6 статті 11 Статуту Федерації та здійснені судами з перевищенням повноважень, наданих суду згідно із законодавством України;
- прийняття радою Федерації рішення про припинення повноважень президента Федерації та призначення виконувача обов'язків президента не суперечить положенням статуту Федерації та належить до повноважень ради Федерації у відповідності до пункту 1 статті 15 та пункту 1 статті 32 статуту.

15. ОСОБА_2 30.06.2026 через "Електронний суд" подав до Суду відзив на касаційну скаргу, в якому просить касаційну скаргу залишити без задоволення, а оскаржувані судові рішення - без змін.

Фактичні обставини справи, встановлені судами попередніх інстанцій, та мотиви, з яких виходили суди при ухваленні судових рішень

16. Згідно з відомостями з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, ВГО "Федерація хокею України" зареєстрована 10.05.1999, за організаційно-правовою формою є громадською організацією.

17. Відомості про керівника юридичної особи та про інших осіб, які можуть вчиняти дії від імені юридичної особи: керівник ОСОБА_2 Представник: Буткевич Олександр Вікторович.
Повноваження: вчиняти дії від імені юридичної особи, у тому числі підписувати договори тощо.
Наявність обмежень: згідно із статутом. Повноваження: подавати документи для державної реєстрації від імені юридичної особи.

18. Чинний статут Федерації (далі - Статут), що затверджений щорічним конгресом Федерації (далі також - Конгрес) (протокол від 22.12.2021) містить наступні положення, які потребують уваги при розгляді даного спору:

Стаття 1. Правова форма, повноваження, правовий статус

1. Всеукраїнська громадська організація «Федерація хокею України» є неприбутковою громадською організацією фізкультурно-спортивної спрямованості із всеукраїнським статусом, створеною для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення спортивних, соціальних, економічних та інших інтересів її членів, сприяння розвитку та популяризації хокею з шайбою (далі - хокей) в Україні.

2. Правовою основою діяльності Федерації є Конституція України, Закони України «Про громадські об'єднання», «Про фізичну культуру і спорт», інші закони України, укази Президента України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові акти України, цей Статут, статут та регламентні документи міжнародної федерації хокею на льоду (ІНФ) (далі-міжнародна федерація хокею (ІНФ)), регламентні документи та рішення загального характеру, що ухвалюються органами Федерації у межах статутних повноважень і є обов'язковими для всіх її членів.

10. Відповідно до законодавства України Федерація є юридичною особою, дії якої поширюються на всю територію України. Федерація для виконання своєї статутної мети (цілей) та статутних завдань має право від свого імені укладати угоди, набувати майнові та особисті немайнові права, мати обов'язки, бути позивачем та відповідачем у суді, господарському суді, третейському суді, право володіти, користуватися і розпоряджатися коштами, та іншим майном, яке відповідно до закону передане Федерації її членами або державою, набути як членські внески, пожертвуване громадянами, підприємствами, установами та організаціями, набути в результаті господарської діяльності Федерації, господарської діяльності створених нею юридичних осіб (товариств, підприємств), а також майном, придбаним за рахунок власних коштів, тимчасово наданим у користування (крім розпорядження) чи на інших підставах, не заборонених законом.

Стаття 4. Членство

1. Федерація будується на засадах індивідуального членства.

2. Членами Федерації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які досягли 14 років, за умов, що їх діяльність пов'язана з хокеєм і ці особи визнають та дотримуються Статуту Федерації, повністю поділяють мету (цілі) та статутні напрями (завдання) Федерації, бажають сприяти її діяльності. Члени Федерації беруть участь у її діяльності через відокремлені підрозділи Федерації.

Стаття 5. Порядок надання та припинення членства у Федерації

1. Прийом у члени Федерації здійснюється на підставі особистої письмової заяви відповідно до порядку, встановленого Положенням про членство у Федерації, затвердженим радою Федерації (далі також - Рада).

2. Членство надається особі за умови, що її діяльність пов'язана з хокеєм і ця особа визнає і дотримується Статуту Федерації, повністю поділяє мету (цілі) та статутні напрями (завдання) Федерації, бажає сприяти її діяльності. Особа, яка має намір стати членом федерації, надсилає на адресу Федерації письмову заяву про надання членства. Рішення про надання членства ухвалює Виконком Федерації.

Стаття 6. Права та обов'язки членів Федерації

1. Член Федерації має право брати безпосередню участь у діяльності Федерації, а саме, зокрема:

1) балотуватися до будь-якого виборного органу Федерації (особи, які не є членами Федерації не мають права балотуватися на будь-яку виборну посаду, в тому числі, не можуть бути делегатами Конгресу Федерації), крім винятків, передбачених цим Статутом;

2) отримувати повну і достовірну інформацію про діяльність Федерації;

3) вносити пропозиції щодо удосконалення роботи керівних та виконавчих органів Федерації;

4) вільно викладати свої погляди і обговорювати будь-які питання діяльності Федерації та ухвалення рішення статутними органами Федерації;

5) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність керівних органів Федерації. Усі керівні органи і керівні особи Федерації та її відокремлені підрозділи зобов'язані розглянути пропозиції, заяви, скарги, апеляції членів Федерації у порядку та строки, визначені цим Статутом;

6) брати участь в обговореннях органами Федерації своєї діяльності або пропозиції, заяв, скарг, апеляції.

Стаття 8. Організаційний устрій

1. Федерація самостійно визначає свою організаційну структуру, форми та методи діяльності, керуючись законодавством України та цим Статутом.

Стаття 9. Відокремлені підрозділи

1. Федерація може утворювати в установленому законодавством порядку відокремлені підрозділи.

2. Відокремлені підрозділи Федерації не є юридичними особами.

3. Відокремлені підрозділи Федерації утворюються та здійснюють свою діяльність на основі цього Статуту.

6. Органом управління відокремленого підрозділу є загальні збори членів Федерації, які закріплені за відповідним відокремленим підрозділом. Керівною особою відокремленого підрозділу Федерації є **керівник відокремленого підрозділу, який призначається Радою Федерації за поданням президента** Федерації на термін чотири роки і діє на підставі виданої Федерацією довіреності. Контрольним органом відокремленого підрозділу Федерації є Ревізор.

Стаття 10. Органи управління Федерації

1. Керівними органами (органами управління) Федерації є: Конгрес Федерації, президент та Рада Федерації. Керівником Федерації є президент. Керівні органи Федерації мають право приймати рішення з будь-яких питань діяльності Федерації, віднесених до їх компетенції.

Стаття 11. Конгрес Федерації

1. Вищим органом управління Федерації є Конгрес Федерації.
2. Генеральний Конгрес, який є звітно-виборним, проводиться один раз у чотири роки.
5. Питаннями, що належать до **виключної компетенції** Генерального Конгресу Федерації, зокрема, є:
 - 1) **обрання президента** Федерації;
 - 2) визначення чисельного складу та обрання членів Ради Федерації і Комісії внутрішнього аудиту.

Стаття 14. Рада Федерації, термін її повноважень

1. Рада Федерації є керівним органом Федерації, що підконтрольна та підзвітна Конгресу і створюється для виконання статутних завдань Федерації у період між Конгресами.
2. До складу Ради Федерації за посадою **входять президент**, виконавчий директор, а також інші особи, що обрані безпосередньо Генеральним Конгресом. До складу Ради Федерації не можуть входити більше одного представника від відокремленого підрозділу Федерації.

Стаття 15. Повноваження Ради Федерації

1. Рада Федерації має право ухвалювати **рішення з усіх питань, що не належать до виключної компетенції Конгресу** Федерації.
2. **У винятковому випадку** Рада Федерації може ухвалити **рішення** з питання, що належить до **виключної компетенції Конгресу**, однак таке рішення буде **предметом ратифікації Конгресу**. Якщо таке рішення не підтверджується Конгресом, то воно скасовується.
3. Рада Федерації має такі повноваження, зокрема:
 - 2) ухвалення рішень з усіх **питань, не визначених чи не врегульованих** цим Статутом;
 - 8) призначення та звільнення з посад **голів** відокремлених підрозділів Федерації **за поданням президента** Федерації;
 - 9) призначення та звільнення з посади виконавчого директора за поданням президента Федерації.

Стаття 16. Засідання Ради Федерації. Ухвалення рішень, протокол

1. Рада Федерації збирається на свої засідання не менше чотирьох разів на календарний рік. **Президент скликає** та є головою на засіданні Ради Федерації. За відсутності президента на засіданні Ради Федерації головує особа, визначена та уповноважена президентом.
2. На вимогу **1/3 членів** Ради Федерації президент **зобов'язаний скликати** засідання Ради Федерації протягом двох тижнів від дати такої вимоги.
3. Засідання Ради Федерації має кворум, якщо на ньому присутня проста більшість від загальної кількості членів. Під час голосування, за умови рівної кількості голосів, вирішальний голос має головуючий. Голосування є відкритим, а вибори-таємними, якщо Рада Федерації не ухвалить іншого рішення.
4. Рішення ухвалюються простою більшістю голосів присутніх членів Ради Федерації за наявності кворуму.

5. Рішення Ради Федерації набуває чинності з моменту його ухвалення, якщо на засіданні не ухвалено інше рішення.

6. На засіданні Ради Федерації ведеться офіційний протокол. Протокол надається всім членам Ради Федерації перед наступним засіданням. Ухвалене рішення в триденний термін розміщується на офіційній Інтернет-сторінці Федерації.

7. У випадку **прямої неможливості** скликання засідання Ради Федерації у визначений президентом термін, рішення можуть **ухвалюватися** із застосуванням засобів **відео-**, електронного та телефонного зв'язку.

Стаття 18. Президент Федерації. Повноваження та обов'язки

1. Президентом Федерації може бути обрана будь-яка дієздатна особа, яка є членом Федерації, і чий вік менше 75 років.

4. Президент Федерації обирається терміном на чотири роки.

5. Президент Федерації головує на всіх Конгресах та засіданнях Ради Федерації та Виконкому Федерації.

6. Президент Федерації має невід'ємні права та обов'язки, зокрема:

1) особисто керує діяльністю Федерації, забезпечує незалежність Федерації, права і свободи її членів, забезпечує ухвалення всіх рішень, положень та правил із дотриманням законодавства та цього Статуту;

4) на час своєї відсутності призначає особу, яка буде виконувати обов'язки президента Федерації;

5) на визначений ним термін **призначає віце-президентів**, визначає коло їх повноважень, звільняє їх із займаних посад;

6) має **виключне право пропонувати** Раді Федерації кандидатуру для призначення виконавчим **директором** Федерації, а також виключне право пропонувати Раді Федерації звільнити виконавчого директора із займаної посади;

7) пропонує Раді Федерації кандидатури для призначення на посади голів відокремлених підрозділів та звільнення голів відокремлених підрозділів із займаної посади;

11) видає розпорядження, накази та інші документи, обов'язкові для підпорядкованих йому органів, відокремлених підрозділів та посадових осіб.

7. Якщо президент припиняє виконання своїх обов'язків або не має змоги їх виконувати, Рада Федерації має право призначити із числа віце-президентів виконувача обов'язків президента Федерації, але тільки на термін, не довший ніж до наступного Генерального Конгресу.

Стаття 19. Віце-президенти. Повноваження та обов'язки

1. Віце-президенти призначаються на посади та звільняються з посад на підставі письмового розпорядження президента Федерації. Термін повноважень віце-президентів визначається президентом Федерації у письмовому розпорядженні про їх призначення.

Стаття 21. Виконавчий директор. Повноваження та обов'язки

1. Виконавчий директор Федерації є посадовою особою оперативного управління, який призначається на посаду та звільняється з посади Радою Федерації за поданням президента Федерації.

2. Виконавчий директор має, зокрема, такі повноваження:

1) представництво Федерації в частині, делегованій президентом Федерації.

19. Згідно з рішенням президента Федерації хокею України ОСОБА_2 "Про скликання засідання Ради Федерації" від 30.09.2025 №12/2025 вирішено:

1. Відповідно до Статуту Федерації, на підставі достатньої кількості звернень з вимогою від членів Ради Федерації, та керуючись статтею 16, пунктом 2 Статуту Федерації скликати засідання Ради Федерації 07 жовтня 2025 року о 14:00 у м. Кременчук, вулиця Ігоря Сердюка, 1.

2. З огляду на важливість питань, що виносяться на засідання Ради Федерації, а також у зв'язку з проведенням церемонії відкриття чемпіонату України, провести засідання Ради Федерації у форматі особистої присутності членів Ради Федерації.

3. Доручити виконавчому директору Буткевичу Олександру забезпечити інформування всіх членів Ради Федерації про дату, місце та час початку засідання, а також порядок денний.

20. В матеріалах справи міститься лист за підписом виконавчого директора Олександра Буткевича від 01.10.2025 №374/2/2025, який адресований членам Ради Федерації, яким повідомляється про засідання Ради Федерації 07 жовтня 2025 року о 14:00 у м. Кременчук, вулиця Ігоря Сердюка, 1.

21. Згідно з протоколом засідання Ради Федерації від 07.10.2025 №6-09/25 встановлено присутність **4 учасників** засідання Ради Федерації. Встановлено, що оскільки засідання Ради Федерації **немає кворуму**, таке засідання вважається як таке, що не відбулося.

22. Листом "Щодо проведення засідання Ради Федерації хокею України", за підписом виконавчого директора Олександра Буткевича, повідомлено всі компетентні органи, що відповідно до статті 16, пункту 2 Статуту Федерації, на підставі достатньої кількості звернень від членів Ради Федерації та рішення президента Федерації від 30.09.2025 № 12/2025 було скликано засідання Ради Федерації на 07.10.2025 о 14:00 за місцем реєстрації Федерації: м. Кременчук, вул. Ігоря Сердюка, 1. Засідання Ради Федерації не відбулося, оскільки до складу Ради входять 24 особи, а на засіданні були присутні лише 4 члени. Відповідно, засідання не мало кворуму та вважається таким, що не відбулося. Інший формат проведення засідання Ради Федерації, окрім формату особистої присутності членів Ради, не передбачався. Виконавчим директором Федерації забезпечене належне інформування всіх членів Ради Федерації про дату, місце та час початку засідання шляхом направлення відповідних повідомлень електронною поштою на офіційні електронні адреси членів Ради.

23. В той же час, 07.10.2025 **в режимі відеоконференції** в додатку Zoom відбулось засідання Ради Федерації, за наслідком проведення якого складено протокол від 07.10.2025 №5/25.

24. Згідно з протоколу на засіданні були присутні **15 членів** Ради Федерації: Бушан А.П., Буценко К.Л., Гайда Р.Д., Грищенко Є.В., Зімін Є.І., Кирєєв І.А., Мандзій С.В., Романюк М.С., Сисюк В.М., Сопіт О.С., Таратута К.П., Слатвицька О.С., Шахрайчук В.В., Юдін О.Г., Ярема Р.В. Запрошені особи без права голосу: Гріщев Ф.І.

25. Визначений наступний порядок денний:

1. Про обрання головуєчого та секретаря засідання Ради Федерації та про уповноваження головуєчого та секретаря на підписання протоколу.

2. Про призначення віце-президента Федерації.
3. Про припинення повноважень президента Федерації та призначення виконуючого обов'язки президента Федерації.
4. Про призначення керівників відокремлених підрозділів Федерації.
5. Про виключення та включення відомості про особу, яка має право представляти громадське об'єднання у правовідносинах з державою та іншими особами і вчиняти дії від імені громадського об'єднання без додаткового уповноваження.
6. Про призначення виконавчого директора Федерації.
7. Про визначення особи, яка має право представляти Федерацію для здійснення реєстраційних дій.

26. Прийнято такі рішення з порядку денного:

1. Обрати головою на засіданні Ради Федерації Сопіта Олександра Степановича, а секретарем - Буцана Андрія Петровича, та уповноважити головуючого і секретаря на засіданні Ради Федерації підписати протокол.
2. Призначити ОСОБА_1 на посаду віце-президента Федерації.
3. **Припинити повноваження президента** Федерації ОСОБА_2 та призначити ОСОБА_1 на посаду **виконуючого обов'язки** президента Федерації **до проведення наступного Генерального Конгресу**.
4. Призначити керівниками відокремлених підрозділів наступних членів Федерації: - Давидюка Володимира Володимировича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Вінницькій області; - Павловича Григорія Григоровича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Волинській області; - Таратуту Костянтина Петровича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Дніпропетровській області; - Ябрика Василя Васильовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Закарпатській області; - Юдіна Олега Георгійовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Запорізькій області; - Гайду Руслана Дмитровича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Івано-Франківській області; - Єфімова Олександра Олеговича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у місті Києві; - Левченка Сергія Олександровича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Київській області; - Дмитрієва Юрія Михайловича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Кіровоградській області; - Єдапіна Ігоря Олександровича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Луганській області; - Романюка Миколу Степановича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Львівській області; - Коваленка Олексія Валерійовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Миколаївській області; - Тютюнник Наталію Анатоліївну призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Одеській області; - Стасюка Валерія Леонідовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Рівненській області; - Сілюченка Володимира Івановича призначено керівником Відокремленого підрозділу

Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Сумській області; - Легачева Павла Костянтиновича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Харківській області; - Грищенко Володимира Акимовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Херсонській області; - Іванова Сергія Анатолійовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Хмельницькій області; - Бакрадзе Артура Вахтанговича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Черкаській області; - Кіреєва Ігоря Анатолійовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Чернівецькій області; - Васкова Миколу Сергійовича призначено керівником Відокремленого підрозділу Всеукраїнської громадської організації "Федерація хокею України" у Чернігівській області.

5. Виключити відомості про Буткевича Олександра Вікторовича як особу, уповноважену представляти громадське об'єднання у правовідносинах з державою та іншими особами і вчиняти дії від імені громадського об'єднання без додаткового уповноваження, та включення відомостей про ОСОБА_10 як особу, яка має право представляти громадське об'єднання у правовідносинах з державою та іншими особами і вчиняти дії від імені громадського об'єднання без додаткового уповноваження.

6. Призначити ОСОБА_10 на посаду **виконавчого директора** Федерації.

27. В протоколі №5/25 засідання Ради Федерації зазначено про проведення аудіо та відеозапису, **який не був наданий учасниками у справі.**

28. В матеріалах справи наявний реєстр осіб, які брали участь в засіданні Ради Федерації. Оскаржуваний протокол та реєстр осіб підписаний головою Сопіт О.С. та секретарем на засіданні Ради Федерації Бушан А.П.

29. В діяльності Федерації та Ради Федерації склалась усталена практика, відповідно до якої комунікація між членами Ради Федерації та з президентом Федерації здійснюється наступними шляхами:

1. Шляхом надіслання листів та повідомлень на офіційну адресу електронної пошти офісу Федерації - office@fhu.com.ua;
2. Шляхом надіслання листів та повідомлень на адреси особистих електронних пошт членів Ради Федерації;
3. Шляхом надіслання повідомлень в спільній групі (спільний чат) в месенджері Telegram (в даному спільному чаті (каналі з назвою "Рада Федерації хокею України"), де присутні усі члени Ради Федерації, президент та почесний президент Федерації).

30. За твердженням позивача, прийняті в режимі відеоконференції в додатку Zoom рішення, оформлені протоколом засідання Ради Федерації від 07.10.2025 №5/25, суперечать рішенню президента Федерації ОСОБА_2 про скликання засідання Ради Федерації в форматі особистої присутності членів Ради Федерації, що вказує на порушення пункту 7 статті 16 Статуту під час проведення засідання. Позивач стверджує, що не був повідомлений про проведення засідання в режимі відеоконференції в додатку Zoom, запрошення приєднатись до даної відеоконференції йому не надсилались.

31. Крім того, позивач зазначає про наявність порушень положень Статуту Федерації:

- пункту 1 статті 19 Статуту з огляду на відсутність письмових розпоряджень президента Федерації про призначення ОСОБА_1 на посаду віце-президента;

- підпункту 1 пункту 5 статті 11, пункту 7 статті 18, оскільки Рада Федерації вийшла за межі своєї компетенції, приймаючи рішення про припинення повноважень президента Федерації та призначення виконуючого обов'язки президента Федерації, втрутилась до виключної компетенції Генерального Конгресу Федерації. В свою чергу, ОСОБА_2 не припиняв виконання своїх обов'язків та мав змогу їх виконувати. Виконуючим обов'язки президента Федерації було призначено не чинного віце-президента ОСОБА_3, а ОСОБА_1 ;

- підпункту 8 пункту 3 статті 15, оскільки президент Федерації жодних подань про призначення зазначених у оскаржуваному протоколі осіб керівниками відокремлених підрозділів Федерації не подавав. Також не було звільнено з посад голів відокремлених підрозділів Федерації, які займають дані посади на даний час;

- підпункту 9 пункту 3 статті 15, підпункт 6 пункту 6 статті 18, оскільки президент Федерації ОСОБА_2 подання про звільнення та про призначення виконавчого директора не подавав.

32. Суди попередніх інстанцій, ухвалюючи оскаржувані судові рішення, виходили з такого:

(1) щодо порядку скликання та проведення засідання Ради Федерації в режимі відеоконференції в додатку Zoom:

- у Статуті Федерації відсутнє визначення процедури, порядку скликання засідання Ради Федерації за ініціативою її членів, форми та строків надсилання вимоги щодо проведення засідання Ради Федерації, повідомлень про його скликання, строків зміни порядку денного засідання тощо;

- положеннями Статуту Федерації чітко визначено, що навіть у випадку скликання засідання на вимогу 1/3 членів Ради Федерації саме на президента Федерації покладено імперативний обов'язок виконати таку вимогу членів Ради Федерації, як органу управління громадською організацією, у конкретно визначений строк (протягом двох тижнів);

- у матеріалах справи відсутні докази, що президент Федерації скликав на 07.10.2025 засідання Ради Федерації в режимі відеоконференції в додатку Zoom та уповноважував будь-яку особу головувати на засіданні Ради Федерації замість себе. Докази прямої неможливості скликання засідання Ради Федерації у визначений президентом термін відсутні, а протокол від 07.10.2025 №5/25 не містить причин проведення засідання в режимі відеоконференції в додатку Zoom;

- матеріали справи не містять відомостей про ініціатора проведення 07.10.2025 засідання Ради Федерації в режимі відеоконференції за допомогою платформи Zoom, яка передбачає безпосередньо перед початком онлайн-заходу перехід за визначеним посиланням, яке має бути доведено до відома учасників, як підстави для можливості взяти в ній участь, а також доказів, якими підтверджується повідомлення президента Федерації ОСОБА_2 про проведення засідання в такому форматі;

- надана до матеріалів справи копія скриншоту сторінки електронної пошти ОСОБА_11 не містить інформацію щодо дати, в яку було надіслано такий лист (т. 1, а.с. 156) на офіційну адресу електронної пошти Федерації; надана копія листа ОСОБА_12 від 06.10.2025 (т. 1, а.с. 202) не містить доказів його направлення президенту та / або Федерації; копія скриншоту сторінки електронної пошти ОСОБА_10 (т. 1, а.с. 203) не містить інформації щодо змісту вкладень електронних листів, направлених на офіційну адресу електронної пошти Федерації 23.09.2025;

- саме лише перебування в групі месенджера Telegram не вказує на автоматичне повідомлення окремого учасника про час та спосіб проведення призначеного засідання Ради Федерації за наслідками ведення переписки членами такої групи. Такого порядку скликання зборів Ради Федерації положення Статуту Федерації не встановлюють. З наданого скриншоту "інформація про групу" (т.1, а.с. 158), на який апелянт посилається як на доказ, що підтверджує можливість позивача бути обізнаним про проведення спірного засідання Ради Федерації, не вбачається за можливе встановити джерело, дату та час його створення. Водночас наданий документ містить

відомості щодо знаходження ОСОБА_2 в онлайн режимі "4 години назад", у зв'язку з чим також не підтверджує вказані доводи третьої особи;

- інших належних доказів, на підставі яких можливо зробити обґрунтований висновок про належне повідомлення президента Федерації ОСОБА_2 членами Ради Федерації, які приймали участь у засіданні Ради Федерації 07.10.2025 в режимі відеоконференції за допомогою платформи Zoom, обґрунтувань неможливості їх особистої участі у призначеному 07.10.2025 засіданні в м. Кременчук, як підстави проведення такого засідання в порядку, визначеному пунктом 7 статті 16 Статуту, матеріали справи не містять;

- засідання Ради Федерації в режимі відеоконференції в додатку Zoom відбулось з порушення порядку його скликання та проведення;

(2) щодо призначення ОСОБА_1 віце-президентом Федерації:

- віце-президенти призначаються на посади та звільняються з посад на підставі письмового розпорядження президента Федерації. В матеріалах справи відсутні письмові розпорядження президента Федерації щодо призначення ОСОБА_1 на посаду віце-президента Федерації. Зазначені повноваження є виключними правами самого президента. Статут Федерації не передбачає можливості делегування таких повноважень іншим органам, які зазначені в Статуті;

- Статут чітко розмежовує та надає президенту одноосібне право призначати віце-президентів, що є його персональною компетенцією. Той факт, що Рада Федерації є керівним органом, не означає, що вона може підміняти собою інші органи (та / або посадових осіб) в тих питаннях, де Статут надав цим органам (та / або посадовим особам) виключні права;

- призначення ОСОБА_1 віце-президентом Федерації відбулось з недотриманням вимог Статуту;

(3) щодо припинення повноважень президента Федерації та призначення виконуючого обов'язки Президента Федерації:

- обрання президента Федерації належить до виключної компетенції Генерального Конгресу Федерації;

- відтак і питання дострокового припинення його повноважень (звільнення / усунення) також належить до виключної компетенції Конгресу;

- у матеріалах справи відсутні рішення Генерального Конгресу Федерації про припинення повноважень президента ОСОБА_2, відсутні докази припинення ОСОБА_2 виконання своїх обов'язків або неможливості їх виконання.

(4) щодо призначення керівників відокремлених підрозділів Федерації:

- призначення та звільнення з посад голів відокремлених підрозділів Федерації Рада Федерації здійснює за поданням президента Федерації;

- в матеріалах справи відсутні рішення про звільнення з посад голів відокремлених підрозділів Федерації, які займали ці посади до 07.10.2025;

- не встановлено наявності подання президента Федерації про звільнення діючих голів відокремлених підрозділів та наявності подання президента Федерації про призначення керівниками відокремлених підрозділів членів Федерації, які вказані у оскаржуваному протоколі №5/25 засідання Ради Федерації від 07.10.2025;

- призначення керівників відокремлених підрозділів Федерації відбулось з порушенням процедури;

(5) щодо звільнення та призначення виконавчого директора:

- виконавчий директор Федерації є посадовою особою оперативного управління, який призначається на посаду та звільняється з посади Радою Федерації за поданням президента Федерації;

- третя особа надала пояснення, що 16.09.2024 Радою Федерації приймалось рішення про припинення повноважень Буткевича О.В. , як виконавчого директора Федерації. В той же час, станом на 16.09.2024 будь-яких документів щодо звільнення з посади виконавчого директора Федерації хокею України - Буткевича Олександра Вікторовича не було, обов'язки виконавчого директора виконувались ним безперервно з 13 червня 2023 року і по даний час;

- Рада Федерації не дотрималася процедури визначеної пунктом 1 статті 21 Статуту.

Порядок та межі розгляду справи судом касаційної інстанції. Розгляд клопотань

33. Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 12.05.2026 для розгляду касаційної скарги у справі №917/1923/25 визначено колегію суддів у складі: Студенець В.І. (головуючий), Бакуліна С.В., Кібенко О.Р.

34. Ухвалою Верховного Суду від 15.06.2026 відкрито касаційне провадження у справі №910/1923/25 за касаційною скаргою ОСОБА_1 на рішення Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025 та постанову Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026; справу призначено до судового розгляду.

35. Об'єктом касаційного оскарження є рішення Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025 та постанова Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026 у справі №917/1923/25, якими позовні вимоги задоволенні у повному обсязі.

36. Відповідно до частини першої статті 300 ГПК України, переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, та на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права.

37. Суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази (частина друга статті 300 ГПК України).

ПОЗИЦІЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ

38. Касаційне провадження у цій справі відкрито на підставах, передбачених пунктами 1 і 3 ч.2 ст.287 ГПК.

39. За змістом п.1 ч.2 ст.287 ГПК підставою касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 1, 4 ч.1 цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку.

40. Скаржник вказує, що суди попередніх інстанцій застосували норми права без урахування висновків щодо їх застосування у подібних правовідносинах, викладених у постановах Верховного Суду від 29.07.2021 у справі №910/16183/19, від 19.06.2024 у справі №908/1767/20, від 12.10.2021 у справі №910/8823/19, від 19.02.2025 у справі №916/237/23, від 15.07.2022 у справі №914/1003/21,

від 27.11.2018 у справі №914/2505/17, 03.08.2022 у справі №910/5408/21 (щодо застосування частин 1, 3 ст.92, ч.1 ст.97, ч.3 ст.99 ЦК, ст.3, 11 Закону "Про громадські об'єднання").

41. Відповідно до п.3 ч.2 ст.287 ГПК підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 1, 4 ч.1 цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права у випадку, якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах.

42. Позивач стверджує, що відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування статей 3, 11 Закону "Про громадські об'єднання", статей 92, 97, 98, 99 ЦК, положень статуту громадського об'єднання у правовідносинах, пов'язаних із реалізацією колегіальним органом громадського об'єднання своїх повноважень в умовах фактичного блокування діяльності такого органу одноособовим керівником.

43. Верховний Суд зазначає, що ця справа стосується не лише питання вибору між очним і дистанційним форматом засідання Ради відповідача. У цій справі постали такі пов'язані між собою питання: чи забезпечив президент реальне виконання вимоги 1/3 членів Ради про скликання засідання; чи був ОСОБА_2 фактично обізнаний про дистанційне засідання і чи була його поведінка добросовісною; чи належало кожне з прийнятих рішень до компетенції Ради; чи порушувало кожне рішення конкретне право або законний інтерес позивача.

44. Переглядаючи оскаржувані судові рішення в межах доводів і вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, Верховний Суд виходить з такого.

Щодо підстав для визнання недійсними рішень засідання Ради та порушення прав позивача

45. Скаржник посилається на висновки Верховного Суду, викладені у постановках від 29.07.2021 у справі №910/16183/19, від 12.10.2021 у справі №910/8823/19, від 19.02.2025 у справі №916/237/23, відповідно до яких не кожне процедурне порушення є підставою для недійсності рішень загальних зборів; суд повинен встановити істотність порушення; суд повинен з'ясувати, чи вплинуло порушення на результат голосування; суд повинен встановити реальне порушення прав позивача.

46. Скаржник зазначає, що суди не встановили, яким чином дистанційний формат змінив результат голосування, позбавив ОСОБА_2 можливості реалізувати право голосу або спотворив волевиявлення п'ятнадцяти членів Ради.

47. В свою чергу позивач посилається на позбавлення можливості бути присутнім, брати участь в обговоренні та висловитися щодо припинення власних повноважень, а також на безпосереднє припинення його мандата президента. Суди фактично погодилися з цією позицією, визнавши недійсними спірні рішення за всіма питаннями порядку денного як такі, якими порушено права позивача.

48. В контексті цих доводів Верховний Суд звертає увагу на таке.

49. У постанові Верховного Суду від 19.02.2025 у справі №916/237/23, на яку послалися і скаржник, і суд апеляційної інстанції, зазначено:

"Відповідно до усталеної практики Верховного Суду підставами для визнання недійсними рішень загальних зборів акціонерів (учасників) господарського товариства можуть бути:

- порушення вимог закону та/або установчих документів під час скликання та проведення загальних зборів товариства;

- позбавлення акціонера (учасника) товариства можливості взяти участь у загальних зборах;

- порушення прав чи законних інтересів акціонера (учасника) товариства рішенням загальних зборів.

Однак, не всі порушення законодавства, допущені при скликанні та проведенні загальних зборів господарського товариства, можуть бути підставами для визнання недійсними прийнятих ними рішень.

Самостійними підставами для визнання недійсними рішень загальних зборів є, зокрема:

- прийняття загальними зборами рішення за відсутності кворуму для проведення загальних зборів чи прийняття рішення або у разі неможливості встановлення наявності кворуму;
- прийняття загальними зборами рішень з питань, не включених до порядку денного загальних зборів товариства;
- відсутність протоколу загальних зборів.

...Аналіз зазначених висновків Верховного Суду щодо підстав недійсності рішень загальних зборів учасників господарського товариства свідчить про те, що порушення, допущені при скликанні і проведенні загальних зборів учасників господарського товариства, можна поділити на (1) такі, які мають своїм наслідком обов'язкове визнання прийнятих на цих зборах рішень недійсними, та (2) такі, які хоч і допускаються, однак не завжди призводять до недійсності рішень загальних зборів.

Разом з цим, Верховний Суд зазначає про те, що хоча права учасника товариства брати участь в управлінні справами товариства, бути обізнаним про скликання загальних зборів, брати участь у загальних зборах та у голосуванні з питань порядку денного, і гарантоване законом, проте обставина неповідомлення учасника господарського товариства про скликання загальних зборів не завжди може бути підставою для визнання недійсними рішень, прийнятих на таких зборах, що підтверджується сталою практикою Верховного Суду, сформованою у корпоративних відносинах у спорах про визнання недійсними рішень загальних зборів учасників господарського товариства.

Верховний Суд зазначає про те, що ця обставина (неповідомлення учасника господарського товариства про скликання загальних зборів) у разі оскарження учасником товариства рішень загальних зборів сама по собі не є самостійною підставою для визнання недійсними рішень загальних зборів господарського товариства, однак з урахуванням конкретних обставин справи може бути достатньою підставою для визнання їх недійсними.

Ця обставина може бути підставою для визнання недійсними рішень загальних зборів у разі, якщо учасник товариства, який звертається до суду з позовом про визнання недійсним рішення загальних зборів, довів не лише факт його неповідомлення, а також довів належними та допустимими доказами, зокрема, але не виключно:

- існування інших підстав для визнання недійсним рішення загальних зборів;

та /або

- факт того, що він не брав участі у таких зборах, не мав можливості взяти участь у цих зборах, а прийняті на таких зборах рішення суперечать вимогам законодавства та / або статуту господарського товариства, прийняті з порушенням порядку голосування, стосуються безпосередньо його прав та інтересів та порушують їх".

50. Верховний Суд у зазначеній постанові виклав висновок, що "для визнання недійсним рішення загальних зборів господарського товариства, що оскаржується з підстав порушення порядку скликання зборів щодо повідомлення позивача як учасника товариства про скликання зборів,

позивач має довести, а суд встановити наявність порушень прав та / або інтересів позивача як учасника господарського товариства оспорюваним рішенням загальних зборів. Тобто, при вирішенні корпоративного спору про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників господарського товариства, який має місце у цій справі, господарський суд повинен встановити наявність в особи, яка звернулася з позовом, суб'єктивного матеріального права або законного інтересу, на захист якого подано позов, а також з'ясувати питання про наявність чи відсутність факту їх порушення або оспорювання, з'ясувати, які саме права та / або інтереси позивача порушені кожним окремим оспорюваним рішенням загальних зборів. Наведене узгоджується з положеннями статей 15, 16 Цивільного кодексу України та частиною другою статті 4 Господарського процесуального кодексу України, які визначають об'єктом захисту порушене, невизнане або оспорюване право чи цивільний інтерес, а також відповідає зазначеним висновкам Верховного Суду, викладеним у пункті 45 постанови Великої Палати Верховного Суду від 22 жовтня 2019 року у справі №923/876/16, про необхідність встановлення судом факту порушення прав та законних інтересів учасника товариства спірним рішенням загальних зборів".

51. Отже, порушення вимог закону та/або установчих документів під час скликання та проведення загальних зборів товариства саме по собі не в усіх випадках є достатньою підставою для визнання ухвалених на таких зборах рішень недійсними.

52. Натомість суд має перевірити, чи стосуються рішення безпосередньо прав та інтересів позивача, чи порушує їх, а також чи суперечить воно закону або статуту.

53. Так, Протокол від 07.10.2025 №5/25 містить перелік із шести прийнятих рішень. Вони стосуються різних осіб і правовідносин: організації самого засідання, призначення віце-президента, припинення повноважень президента, призначення керівників відокремлених підрозділів, зміни представника Федерації та призначення виконавчого директора.

54. Разом з тим, суд першої інстанції навів окремі мотиви лише щодо частини цих рішень, а суд апеляційної інстанції обмежився загальним висновком про порушення прав позивача, однак не розмежував, яке саме право або законний інтерес порушене кожним із них, чи є всі ухвалені рішення взаємозалежними та чи можна відокремити правові наслідки одного рішення від іншого.

55. Таким чином, суд апеляційної інстанції висновок зі справи №916/237/23 врахував лише формально, не застосовувавши його до кожного оспорюваного рішення.

56. Вирішуючи позов про недійсність декількох рішень, оформлених одним протоколом, суд має окремо перевірити компетенцію органу щодо кожного рішення, дотримання спеціальної процедури його прийняття, безпосередній вплив цього рішення на права або законні інтереси позивача та можливість відокремлення його правових наслідків від інших рішень.

57. Також Верховний Суд звертає увагу, що без окремої оцінки кожного ухваленого рішення неможливо визначити, щонайменше, чи наявні підстави для задоволення позову в повному обсязі, чи лише в частині.

58. З урахуванням цього Верховний Суд доходить висновку, що навіть за умови доведення факту порушення порядку скликання та проведення засідання Ради, висновки судів про наявність підстав для скасування всіх ухвалених на такому засіданні рішень є передчасними

Щодо дистанційного формату засідання та виконання президентом обов'язку його скликати

59. Скаржник посилається на відсутність висновку Верховного Суду щодо застосування норм права з питань реалізації принципу самоврядності громадського об'єднання в умовах фактичного конфлікту між одноособовим та колегіальним органами управління; допустимості проведення засідань керівних органів громадських об'єднань у режимі відеоконференції в умовах воєнного стану та об'єктивної неможливості безпечної особистої участі членів органу.

- 60.** Скаржник стверджує, що президент лише формально виконав вимогу членів Ради: всупереч їхній позиції призначив очне засідання у Кременчуці, хоча Рада зазвичай працювала дистанційно, а особиста участь під час воєнного стану була ускладненою та небезпечною. На його думку, президент не може використовувати повноваження на скликання як інструмент для обмеження роботи колегіального органу.
- 61.** ОСОБА_2 заперечує цей довід. Він посилається на те, що п.1 ст.16 Статуту визначає президента особою, яка скликає засідання і головує на ньому, а доказів прямої неможливості провести засідання у визначеному ним місці та форматі немає. Суди також виходили з відсутності окремого рішення президента про проведення засідання через Zoom, уповноваження іншої особи головувати та зазначення у протоколі причин переходу до дистанційного формату.
- 62.** Щодо цих доводів Верховний Суд зазначає таке.
- 63.** Частина 2 ст.81 ЦК передбачає, що юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до ст.87 цього Кодексу. Юридична особа приватного права може створюватися та діяти на підставі модельного статуту в порядку, визначеному законом.
- 64.** Установчим документом товариства є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом (ч.2 ст.87 ЦК).
- 65.** У статуті товариства вказуються найменування юридичної особи, органи управління товариством, їх компетенція, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до товариства та виходу з нього, якщо додаткові вимоги щодо змісту статуту не встановлені цим Кодексом або іншим законом (ч.1 ст.88 ЦК).
- 66.** Згідно з ст.11 Закону "Про громадські об'єднання" статут громадського об'єднання має містити відомості, зокрема, про повноваження керівника, вищого органу управління, інших органів управління (далі - керівні органи) громадського об'єднання, порядок їх формування та зміни складу, термін повноважень, а також порядок визначення особи, уповноваженої представляти громадське об'єднання, та її заміни (для громадських об'єднань, що не мають статусу юридичної особи); періодичність засідань і процедуру прийняття рішень керівними органами громадського об'єднання, у тому числі шляхом використання засобів зв'язку.
- 67.** Відповідно до ст.97 ЦК управління товариством здійснюють його органи. Органами управління товариством є загальні збори його учасників і виконавчий орган, якщо інше не встановлено законом або установчими документами товариства.
- 68.** Загальні збори учасників товариства мають право приймати рішення з усіх питань діяльності товариства, у тому числі і з тих, що належать до компетенції інших органів товариства, якщо інше не встановлено законом (ст.98 ЦК).
- 69.** Стаття 10 Статуту відповідача передбачає, що керівними органами (органами управління) Федерації є: Конгрес Федерації, президент та Рада Федерації. Керівником Федерації є президент. Керівні органи Федерації мають право приймати рішення з будь-яких питань діяльності Федерації, віднесених до їх компетенції.
- 70.** Відповідно до ст.11 Статуту вищим органом управління Федерації є Конгрес Федерації.
- 71.** Натомість Рада Федерації є керівним органом Федерації, що підконтрольна та підзвітна Конгресу і створюється для виконання статутних завдань Федерації у період між Конгресами. До складу Ради Федерації за посадою входять президент, виконавчий директор, а також інші особи, що обрані безпосередньо Генеральним Конгресом (ст.14 Статуту).
- 72.** Рада Федерації має право ухвалювати рішення з усіх питань, що не належать до виключної компетенції Конгресу Федерації. У винятковому випадку Рада Федерації може ухвалити рішення з

питання, що належить до виключної компетенції Конгресу, однак таке рішення буде предметом ратифікації Конгресу. Якщо таке рішення не підтверджується Конгресом, то воно скасовується (ст.15 Статуту).

73. Отже, з наведених положень вбачається, що ієрархічно Конгрес Федерації є найвищим органом управління Федерації, який, однак не здійснює свою діяльність на постійній основі. У період між Конгресами основним керівним органом є Рада Федерації, до складу якої за посадою входить Президент.

74. З огляду на такий статус Ради, Статут дозволяє їй ухвалювати рішення з усіх питань, що не належать до виключної компетенції Конгресу Федерації, тобто фактично, за необхідності, також і ті, які належать до компетенції Президента.

75. Пункт 2 ст.16 Статуту зобов'язує президента скликати засідання на вимогу третини членів Ради протягом двох тижнів. Пункт 7 цієї статті передбачає, що у випадку прямої неможливості скликання засідання у визначений президентом термін рішення можуть ухвалюватися із застосуванням засобів відео-, електронного та телефонного зв'язку.

76. Статут прямо не встановлює, що використання засобів відео-, електронного та телефонного зв'язку потребує окремого рішення (дозволу/погодження) президента, а тому відсутні підстави кваліфікувати відсутність такого рішення (дозволу/погодження) як автоматичну підставу для визнання порушеною процедури проведення засідання.

77. Натомість єдиною умовою для ухвалення рішень за допомогою відео-, електронного та телефонного зв'язку є пряма неможливість скликання засідання у визначений президентом термін.

78. Суди попередніх інстанцій мали з'ясувати зміст вимог членів Ради, причини обрання президентом саме очного формату, можливість більшості членів безпечно прибути до Кременчука, практику проведення попередніх засідань Ради (очну/ дистанційну), при цьому врахувавши, що до визначеного місця проведення очного засідання прибули чотири члени Ради, тоді як п'ятнадцять членів взяли участь в засіданні у режимі відеоконференції.

79. Без такої оцінки неможливо встановити, чи забезпечувало рішення Президента реальну можливість провести засідання з кворумом чи воно було лише формальним виконанням статутного обов'язку. Відповідно не можливо встановити і того, чи використовував Президент повноваження на скликання як інструмент для обмеження роботи колегіального органу, що, у свою чергу, могло б надати Раді (її членам) повноваження для самостійного скликання засідання в силу ст.15 Статуту.

80. Отже, довід скаржника у цій частині є частково обґрунтованим, а висновки судів попередніх інстанцій щодо порушення порядку скликання та проведення засідання Ради є передчасними.

Щодо Telegram-листування, фактичної обізнаності позивача

81. Скаржник посилається на порушення судами першої та апеляційної інстанцій норм процесуального права - статей 13, 74, 86 та 96 ГПК в частині вибіркової оцінки доказів та ігнорування офіційної електронної комунікації щодо обізнаності позивача, а також на неврахування висновків Верховного Суду, викладених у постановках від 27.11.2018 у справі №914/2505/17, від 15.07.2022 у справі №914/1003/21, від 03.08.2022 у справі №910/5408/21, від 29.07.2021 у справі №910/16183/19.

82. Вказує, що вимоги членів Ради, повідомлення про участь у засіданні через Zoom та посилання для приєднання були направлені на офіційну електронну адресу Федерації і розміщені у спільній групі «Рада Федерації хокею України» в Telegram, учасником якої був ОСОБА_2 . Він наголошує, що ця група постійно використовувалася для робочого спілкування членів Ради та президента.

83. Позивач заперечує належне повідомлення. Вказує на відсутність у частині скріншотів дати, часу, адресата, змісту вкладень і підтвердження доставки, а також на те, що окремі повідомлення мають час 14:03, тобто були створені після початку засідання.

84. Щодо цих доводів суд касаційної інстанції зазначає таке.

85. Відповідно до ч.1 ст.96 ГПК електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних й інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет).

86. Відповідно до ст.86 ГПК суд має оцінити належність, допустимість і достовірність кожного доказу, а також вірогідність і взаємний зв'язок доказів у сукупності.

87. Об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у постанові від 15.07.2022 у справі №914/1003/21, на яку посиляється скажчик, вказала:

"70. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом, однак є однією з форм, в якій учасник справи має право подати електронний доказ (частина третя статті 96 Господарського процесуального кодексу України), який, в свою чергу, є засобом встановлення даних, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи (пункт 1 частини другої статті 73 Господарського процесуального кодексу України). Таким чином, подання електронного доказу в паперовій копії саме по собі не робить такий доказ недопустимим. Суд може не взяти до уваги копію (паперову копію) електронного доказу, у випадку якщо оригінал електронного доказу не поданий, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність поданої копії (паперової копії) оригіналу (такий правовий висновок викладений у постановках Верховного Суду від 19.01.2021 у справі № 922/51/20, від 14.12.2021 у справі № 910/17662/19).

71. Учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу. Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може вилучити у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не поданий, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність поданої копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги (частини п'ята, шоста статті 96 Господарського процесуального кодексу України).

72. Сам лист електронної пошти є таким, що містить відомості про факт відправлення повідомлення із відповідної електронної адреси, час відправлення, адресатів листа - осіб, до відома яких було доведено таке повідомлення тощо. У випадку, якщо позивач подає позов у паперовій формі, то електронний лист може бути наданий суду у вигляді відповідної роздруковки.

73. Така роздруковка електронного листа та додатків до нього є паперовою копією електронного доказу".

88. Також, у постанові від 03.08.2022 у справі №910/5408/21, на яку посиляється скажчик, зазначено:

"48. Верховний Суд неодноразово зазначав, що листування шляхом надіслання електронних листів уже давно стало частиною ділових звичаїв в Україні, а здійснення електронної переписки як усталеного звичаю ділового обороту в Україні, що не вимагає договірної врегулювання,

визнається цивільним звичаєм за ст. 7 ЦК (постанови Верховного Суду від 27.11.2018 у справі №914/2505/17, від 13.10.2021 у справі №923/1379/20, на яку посилався скаргжник, ухвала Верховного Суду від 25.05.2022 у справі №914/1003/21).

49. Верховний Суд у постановах від 13.07.2020 у справі №753/10840/19, від 18.02.2021 у справі №442/3516/20 надані сторонами скрін-шоти повідомлень з телефону та планшету, роздруківки з Viber фактично визнав належними та допустимими доказами, які досліджені судами у їх сукупності та яким надана належна правова оцінка.

50. Також Верховний Суд у постановах від 17.04.2020 у справі №905/2319/17, від 25.03.2020 у справі №570/1369/17, від 13.07.2020 у справі №753/10840/19, від 27.11.2019 у справі №1540/3778/18 дійшов висновку, що переписка у Viber, Skype та інших месенджерах, включно з голосовими повідомленнями та іншим, є належним електронним доказом у судових справах".

89. Висновки про належність такого електронного доказу як переписка у Viber, Skype та інших месенджерах, включно з голосовими повідомленнями та іншим, Верховний Суд застосовує до правовідносин, які виникли щодо оскарження рішень загальних зборів (див. постанову від 13.09.2023 у справі №910/1255/22).

90. У цій справі апеляційний господарський суд встановив, що у діяльності Федерації склалася усталена практика комунікації через офіційну електронну пошту, особисті електронні адреси та спільну групу в Telegram, до якої входили всі члени Ради, президент і почесний президент.

91. Разом з тим, суди, з посиланням на те, що Статут не визначає Telegram як формальний спосіб скликання засідання, дійшли до висновків, що саме лише перебування в групі месенджера Telegram та знаходження ОСОБА_2 в онлайн режимі "4 години назад" не вказує на автоматичне повідомлення окремого учасника про час та спосіб проведення призначеного засідання Ради Федерації.

92. Верховний Суд вважає такі висновки передчасними, зробленими без оцінки конкретних повідомлень і без встановлення того, чи підтверджують надані матеріали постійне спілкування ОСОБА_2 з членами Ради у цьому чаті та його активність у ньому у відповідний спірний період.

93. Також, хоча відомості зі скріншота про перебування ОСОБА_2 у мережі "4 години назад" не є самостійним і достатнім доказом того, що він прочитав конкретне повідомлення, однак ці відомості не можна оцінювати відокремлено від змісту всієї переписки, усталеного способу комунікації членів Ради, попередніх дистанційних засідань, часу розміщення посилання.

94. Окрім цього Верховний Суд звертає увагу, що належне дотримання формального порядку повідомлення про засідання та фактична обізнаність про нього особи є різними обставинами. Відсутність у Статуті згадки про Telegram не позбавляє листування доказового значення для встановлення обізнаності позивача про засідання, його час, дистанційний формат, отримання посилання для приєднання і питань порядку денного.

95. Фактична обізнаність має значення і для оцінки добросовісності позивача. Якщо буде встановлено, що ОСОБА_2 постійно користувався спільним робочим чатом, брав участь в обговоренні підготовки засідання, знав про намір більшості членів Ради приєднатися дистанційно та мав доступ до завчасно розміщених відомостей про засідання, суд має перевірити, чи узгоджується з такою попередньою поведінкою його подальше посилання на необізнаність про проведення засідання Ради як підставу для визнання рішень Ради недійсними.

96. Отже, суди у цій справі правильно визнали сам факт членства у Telegram-групі недостатнім доказом повідомлення позивача про засідання Ради, однак не здійснили повної оцінки електронної комунікації у взаємному зв'язку в контексті обізнаності позивача про проведення дистанційного засідання.

97. За таких обставин касаційна скарга підлягає частковому задоволенню, а рішення судів попередніх інстанцій - скасуванню з передачею справи на новий розгляд до суду першої інстанції.

Висновки за результатами розгляду касаційної скарги

98. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 308 ГПК України суд касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги має право залишити судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій без змін, а скаргу - без задоволення.

99. Згідно з приписами п.2 ч.1 ст.308 ГПК суд касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги має право скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій повністю або частково і передати справу повністю або частково на новий розгляд, зокрема за встановленою підсудністю або для продовження розгляду.

100. Справа направляється на новий розгляд до суду апеляційної інстанції, якщо порушення норм процесуального права допущені тільки цим судом. У всіх інших випадках справа направляється до суду першої інстанції (ч.4 ст.310 ГПК).

101. Перевіривши правильність застосування апеляційним господарським судом норм матеріального та процесуального права, з дотриманням передбачених ГПК меж перегляду судових рішень, Верховний Суд дійшов висновку про наявність підстав для часткового задоволення касаційної скарги та скасування оскаржуваного рішення та постанови з направленням справи на новий розгляд до суду першої інстанції.

102. Під час нового апеляційного розгляду необхідно врахувати наведене у цій постанові та залежно від установленого постановити законне й обґрунтоване рішення з викладенням у ньому ґрунтовних мотивів його прийняття.

Судові витрати

103. Оскільки у цьому випадку суд касаційної інстанції не змінює рішення та не ухвалює нового рішення, розподіл судових витрат судом касаційної інстанції не здійснюється (ч.14 ст.129 ГПК).

Керуючись статтями 300, 301, 308, 310, 314, 315, 316, 317 Господарського процесуального кодексу України, Верховний Суд

ПОСТАНОВИВ:

- 1.** Касаційну скаргу ОСОБА_1 задовольнити частково.
- 2.** Рішення Господарського суду Полтавської області від 17.12.2025 та постанову Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2026 у справі №917/1923/25 скасувати.
- 3.** Справу №917/1923/25 направити на новий розгляд до Господарського суду Полтавської області.

Постанова набирає законної сили з моменту її ухвалення, є остаточною і оскарженню не підлягає".

Окрему думку складено відповідно до ч.3 ст.34 Господарського процесуального кодексу України.

Суддя О. Кібенко